

Verslag Internetconsultatie wetsvoorstel vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs

Voorstel van Wet tot wijziging van onder meer de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet voortgezet onderwijs BES in verband met vereenvoudiging van de grondslagen van de bekostiging voor personeels- en exploitatiekosten van de scholen voor voortgezet onderwijs

Inleiding

Het Voorstel van Wet tot wijziging van onder meer de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet voortgezet onderwijs BES in verband met vereenvoudiging van de grondslagen van de bekostiging voor personeels- en exploitatiekosten van de scholen voor voortgezet onderwijs heeft tussen 16 augustus 2018 en 28 september 2018 open gestaan voor openbare internetconsultatie. In deze zes weken zijn 30 reacties binnen gekomen, met name van schoolbesturen, maar ook van enkele gemeenten en samenwerkingsverbanden. In deze periode en in de periode daarna is een rekentool beschikbaar gesteld waarmee schoolbesturen inzicht kunnen krijgen in het indicatieve herverdeeleffect voor hun situatie. De rekentool maakt onderdeel uit van een speciaal voor het wetsvoorstel ingerichte website. Deze website biedt aanvullende informatie over de vereenvoudiging van de bekostiging.

Gestelde vragen

In de internetconsultatie was het mogelijk om te reageren op de nieuwe bekostigingssystematiek voor het vo (verwijzend naar het wetsvoorstel en memorie van toelichting) en het effect hiervan voor individuele schoolbesturen (verwijzend naar de rekentool). Specifiek is reactie gevraagd op drie vragen:

- 1) Is de beschrijving van het nieuwe bekostigingsmodel in het wetsvoorstel en de memorie van toelichting helder?
- 2) Zijn de voorgenomen criteria die aan vestigingen worden gesteld voordat zij in aanmerking komen voor een vast bedrag duidelijk?
- 3) Biedt de rekentool u voor nu voldoende inzicht in de gevolgen van het nieuwe bekostigingsmodel voor uw schoolbestuur?

Binnengekomen reacties

Vrijwel alle reacties op deze drie vragen gaven aan dat het model helder is omschreven, dat de criteria helder zijn en dat de rekentool een helder inzicht gaf. Veel respondenten geven aan de noodzaak tot vereenvoudiging van de bekostiging te delen, maar zich wel zorgen te maken over een aantal effecten van de vereenvoudiging. Samengevat zien deze zorgen op vier punten:

- de bekostiging van het beroepsgericht vmbo;
- de prikkelwerking vanuit de vaste voet voor nevenvestigingen;
- de samenloop met leerlingendaling;
- en de positie van brede scholengemeenschappen.

De bekostiging van het beroepsgericht vmbo

Het beroepsgericht vmbo is een relatief dure onderwijssoort, vanwege kleinere klassen en duurdere materialen en inventaris. Op het beroepsgericht vmbo worden de vakmensen van morgen opgeleid. Het is dus een belangrijke onderwijssoort die aandacht verdient, niet in de laatste plaats omdat het beroepsgericht vmbo relatief veel kwetsbare leerlingen heeft. Veel respondenten gaven aan dat het beroepsgericht vmbo niet de dupe mag worden van de vereenvoudiging van de bekostiging.

Prikkelwerking vanuit de vaste voet voor nevenvestigingen

Het vereenvoudigde bekostigingsmodel kent een vaste voet toe aan de nevenvestiging(en) van een school. Leidende gedachte daarachter is dat dit een tegemoetkoming vormt voor de vaste lasten

die schoolbesturen maken bij het exploiteren van een nevenvestiging. Veel respondenten geven aan dat hier twee negatieve prikkels van uit gaan:

- Allereerst kan een vaste voet voor de nevenvestiging er toe leiden dat schoolbesturen koste wat het kost vestigingen open willen houden, om te zorgen dat de vaste voet behouden blijft. Dit verhoudt zich slecht tot de noodzaak tot harde keuzes die met name in krimpgebieden nodig zijn om het onderwijsaanbod toekomstbestendig te houden. Juist omwille van een toekomstbestendig aanbod is het soms noodzakelijk dat er vestigingen worden gesloten en scholen worden samengevoegd. Een vaste voet voor de nevenvestiging kan gesprekken hierover blokkeren.
- Daarnaast kan een vaste voet voor de nevenvestiging er toe leiden dat schoolbesturen zullen proberen om vestigingen administratief te splitsen, om op die manier meerdere vaste voeten te krijgen. Zo kan het voorkomen dat er meerdere vaste voeten worden verspreid, terwijl er in de praktijk sprake is van één gebouw.

Samenloop met leerlingendaling

Een aantal respondenten gaf aan dat een negatief herverdeeeffect in combinatie met terugloop van het aantal leerlingen een grote opgave kan zijn voor schoolbesturen. Leerlingendaling is een autonome ontwikkeling, die los staat van de bekostigingssystematiek. Wel vergt leerlingendaling aanpassingen in de bedrijfsvoering. Wanneer deze ontwikkeling samen gaat met het opvangen van een negatief herverdeeeffect, kan dit tot problemen leiden bij de schoolbesturen die hier mee te maken hebben.

De positie van brede scholengemeenschappen

In de huidige bekostiging krijgen brede scholengemeenschappen een hoge vaste voet in de bekostiging voor personeel. Ook kennen brede scholengemeenschappen een gunstige personele ratio, waardoor zij relatief meer fte's bekostigd krijgen voor hetzelfde aantal leerlingen dan andere scholen. Dit betekent niet dat brede scholengemeenschappen er in de vereenvoudiging van de bekostiging per definitie op achteruit gaan. Wel komen in de lijst met besturen met een negatief herverdeeeffect relatief veel brede scholengemeenschappen voor. Een aantal respondenten spreekt hierover zorgen uit, niet alleen vanwege mogelijke negatieve herverdeeeffecten, maar ook vanuit het perspectief van gelijke kansen in het onderwijs.

Reactie regering

De regering herkent de zorgen die in de internetconsultatie zijn geuit. Deze zorgen zijn ook naar voren gekomen in gesprekken met de VO-raad, met een afvaardiging van zes krimpprovincies (K6) en vanuit het algemeen overleg dat op 3 oktober 2018 over dit thema in de Tweede Kamer is gevoerd. Momenteel kijkt de regering op welke manier in het vereenvoudigde bekostigingsmodel en daarbuiten met deze zorgen rekening gehouden kan worden. De regering beoogt de Tweede Kamer hierover te informeren zodra het wetsvoorstel vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs aan de Tweede Kamer wordt aangeboden. Dat is naar verwachting in oktober 2019.